

Prousos Monastery

38.7494214, 21.6568938

Η Μονή Προυσού είναι μοναστήρι του Νομού Ευρυτανίας. Βρίσκεται 31 χιλιόμετρα νότια του Καρπενησίου και 53 βορειοδυτικά του Αγρινίου, 2 χιλιόμετρα από το ομώνυμο χωριό, και αποτελεί πνευματικό και προσκυνηματικό κέντρο ολόκληρης της περιοχής. Είναι χτισμένη σε ένα τοπίο επιβλητικό, σε απόκρημνη, βραχώδη περιοχή μεταξύ των βουνών Χελιδόνα, Καλιακούδα και της οροσειράς του Παναιτωλικού, η οποία είναι κατάφυτη από έλατα.

Η Ιερά Μονή Προυσού είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου και πανηγυρίζει στις 23 Αυγούστου (στην Απόδοση της Κοίμησης).

Το 10 αιώνα μχ εντάθηκαν οι προσπάθειες της Κωνσταντινούπολης για εκχριστιανισμό και αφομοίωση των βαρβαρικών λαών της αυτοκρατορίας. Δύο ριψοκίνδυνοι μοναχοί ο Διονύσιος και ο Τιμόθεος, ακολουθώντας τις εντολές του αυτοκράτορα και του πατριαρχείου, έφτασαν στον άγριο αυτό τόπο με τους σκόρπιους ποιμενικούς πληθυσμούς, ενθουσιώδεις και με ακλόνητο σκοπό της ζωής τους να κάνουν τους κατοίκους χριστιανούς. Για να μπορέσει να γίνει αποδεκτή η νέα θρησκεία, έστησαν προσκυνητάρι και εγκαταστάθηκαν εκεί που για αιώνες χτύπαγε η ιερή καρδιά του τόπου. Εκεί από όπου ο χτύπος αυτός αντανάκλουσε σε ψυχές Ελλήνων και βαρβάρων. Στη θέση που υπήρχε για πολλούς αιώνες, το ανύπαρκτο πια Μαντείο του Οδυσσέα. Άναψαν μόνιμα και έναν πυρσό που αντανάκλουσε το φως του στα βράχια και μάγεψε τους ντόπιους.

Εξαιτίας του πυρσού αυτού το μοναστήρι που χτίστηκε εκεί το 12ο αιώνα πήρε το όνομα " Μονή Πυρσού" ("Ορθόδοξος Συναξαριστής": Σύναξη της Παναγίας η «έν τῷ Πυρσῷ τῆς Εὐρυτανίας» στις 22-23 Αυγούστου). Το 1587 το καθολικό καταστράφηκε από πυρκαγιά. Αμέσως μετά ξαναχτίστηκε και διακοσμήστηκε με τοιχογραφίες. Τότε, περί το 1600μχ, φιλοτεχνήθηκε και η εικόνα της Παναγίας.

Επειδή με τους αιώνες το όνομα έγινε από "Πυρσού", "Μπουρσού" που ακούγονταν κακόηχο, το 1845 επίσημα πλέον το μοναστήρι και το χωριό μετονομάστηκαν σε Μονή Προυσού και Προυσός αντίστοιχα (ΦΕΚ, Νόμος ΚΕ' της 5ης Δεκεμβρίου 1845).

Η Μονή παρέμεινε ενεργή όλα τα χρόνια που ακολούθησαν, αν και η φήμη της δεν ήταν πολύ μεγάλη, λόγω και του δύσβατου της περιοχής. Το 1748 η Μονή έγινε Σταυροπηγιακή.

Λίγα χρόνια πριν την εθνεγερσία του 1821 στάλθηκε στο μοναστήρι ως ηγούμενος, ο αγιορείτης πνευματικός Κύριλλος Καστανοφύλλης. Ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρίας και η πρόφαση ήταν να διορθώσει την δήθεν πνευματική και ηθική παρακμή του. Αμέσως και βάση σχεδίου οργάνωσε και λειτούργησε τη "Σχολή Ελληνικών Γραμμάτων" (1818-1828). Η Μονή αποτέλεσε κέντρο πολιτικής καθοδήγησης του απελευθερωτικού αγώνα(υπάρχουν επιστολές του Μαυροκορδάτου κ.α). Έπαιξε δε κρίσιμο ρόλο στην όλη διαχείριση της πολιορκείας του Μεσολογγίου αλλά και στη σωτηρία πολλών μετά την καταστροφή της "Εξόδου". Λειτούργησε δε καθ' όλη τη διάρκεια του αγώνα σαν

θεραπευτήριο και αναρρωτήριο τραυματιών. Ο Καραϊσκάκης είχε εδώ το στρατηγείο του, όχι μόνο τους έξι μήνες που ήταν άρρωστος. Απλά το υπόλοιπο διάστημα ήταν αναγκασμένος να οργώνει τη Ρούμελη. Μάλιστα ο στρατηγός Καραϊσκάκης δώρισε το ασημένιο κάλυμμα της εικόνας σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για τη θέρμη, η οποία τον ταλαιπωρούσε και από την οποία γιατρεύτηκε κατά την παραμονή του στη Μονή. Το Σκευοφυλάκιο της Μονής διαθέτει σήμερα τα όπλα του Καραϊσκάκη.

Μεγάλο μέρος της Μονής κήκε από τους Γερμανούς στις 16 Αυγούστου του 1944, γιατί αυτή αποτελούσε κέντρο στήριξης των ανταρτών της αντίστασης. Καταστράφηκαν πολλά κειμήλια, σκεύη, χειρόγραφα και βιβλία, αλλά ευτυχώς όχι και η πολύτιμη εικόνα της Παναγίας, η οποία είχε τοποθετηθεί σε κρύπτη.

Μετά τον Εμφύλιο Πόλεμο ξεκίνησε εκ νέου η ανοικοδόμηση της Μονής από τον ηγούμενο Γερμανό, η οποία συνεχίστηκε και στη δεκαετία του 1970 από τον τότε ηγούμενο της μονής και μετέπειτα ηγούμενο της Ιεράς Μονής Δοχειαρίου του Αγίου Όρους Γρηγόριο.

Κατά την παράδοση το όνομα της Μονής οφείλεται στη θαυματουργή εικόνα της «Παναγίας Προυσιώτισσας». Η εικόνα αυτή κατάγεται από την Προύσα της Μικράς Ασίας και εικάζεται ότι είναι έργο του Ευαγγελιστή Λουκά. Η Μονή ιδρύθηκε τον 9ο αιώνα. Την εποχή εκείνη αυτοκράτορας του Βυζαντίου ήταν ο Θεόφιλος (829-842), ο οποίος ήταν εικονομάχος. Η εικόνα της Παναγίας βρισκόταν σε ναό της Προύσας, αλλά υπό τον φόβο ότι θα καταστραφεί βάσει διατάγματος του αυτοκράτορα, φυγαδεύτηκε στη Στερεά Ελλάδα. Η παράδοση συνδέει το καταφύγιο της εικόνας, τη σημερινή τοποθεσία της Μονής, με θαύματα που συνέβησαν κατά τη μεταφορά της εικόνας εκεί. Ο νέος που τη μετέφερε, μαζί με κάποιον υπηρέτη του, αποφάσισαν να ιδρύσουν μοναστήρι στο σημείο αυτό καθώς διαπίστωσαν ότι ήταν αδύνατο να μετακινήσουν την εικόνα από εκεί. Οι ίδιοι έγιναν οι πρώτοι μοναχοί, με τα ονόματα Διονύσιος και Τιμόθεος.

Η Ιερά Μονή Προυσού είναι ένα από τα λίγα μοναστήρια που σώζονται στην Ευρυτανία. Το καθολικό της είναι ενδιαφέρων ναΐσκος, σταυροειδής με τρούλλο. Στα δυτικά του, στη ρίζα του βράχου, υπάρχει κρύπτη διαμορφωμένη σε παρεκκλήσι. Οι σήμερα σωζόμενες τοιχογραφίες φιλοτεχνήθηκαν γύρω στο 1785. Μέσα στην κρύπτη διασώζονται στην εξωτερική πλευρά τοιχογραφίες του 13ου αιώνα, ενώ εσωτερικά υπάρχουν δύο στρώματα, από τα οποία το ένα χρονολογείται στα 1518. Πολύ αξιόλογο είναι και το ξυλόγλυπτο τέμπλο της κρύπτης, που χρονολογείται στα 1810.

Το Σκευοφυλάκιο της Μονής περιέχει πλήθος πολύτιμων χειρόγραφων Κωδίκων, εικόνες, ιερά σκεύη, λειψανοθήκες και βιβλία. Στη Μονή λειτουργεί ενδιαφέρον μουσείο με μέρος των θησαυρών, όπως εικόνες από το 15ο και 16ο αιώνα, ιερά άμφια, αργυρά και χρυσά δισκοπότηρα, χειρόγραφοι κώδικες, τυπογραφημένα βιβλία και το σπαθί του Καραϊσκάκη.

Έξω από τη Μονή υπάρχουν δύο κάστρα αριστερά και δεξιά, οι «πύργοι του Καραϊσκάκη». Υπάρχει επίσης εκκλησιάκι των Αγίων Πάντων, που κτίστηκε το 1754. Τέλος, σώζεται, πλήρως αναπαλαιωμένο και το κτίριο που στέγαζε επί Τουρκοκρατίας τη «Σχολή Ελληνικών Γραμμάτων» που λειτούργησε στη Μονή.

Overview

Purpose: Excursion	Type: Sights	Country: Greece
City: Karpenisi		

Agent info

marketing@greekmap.eu – Agent

Greek Map